MSZW akkoord. [redacted] 1

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van SZW en Minister van WenP

Datum
24 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
3

nota

Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid Eerste Kamer

Aanleiding
Op 2 juli jl. is het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid aangenomen door de Tweede Kamer en doorgezonden aan de Eerste Kamer (EK). Op 29 september heeft de Eerste Kamer het verslag voor dit wetsvoorstel toegestuurd. Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd op de beantwoording.

Geadviseerd besluit
Indien u akkoord bent met de beantwoording wordt u geadviseerd de aanbiedingsbrief en de nota naar aanleiding van het verslag te ondertekenen en aan de Eerste Kamer te verzenden. Met het oog op de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2027 wordt de EK in de aanbiedingsbrief verzocht het wetsvoorstel spoedig te behandelen. Om dit mogelijk te maken is het van belang de procedurevergadering van 13 oktober te halen. Het verslag dient daarvoor uiterlijk 9 oktober in de Eerste Kamer te liggen.

Kernpunten

- De Eerste Kamer heeft 39 vragen gesteld over het wetsvoorstel. Er is inbreng ontvangen van PRO, VVD, D66, ChristenUnie, FVD en JA21. Het lid van de Fractie-Van-Gasteren en het lid van de Fractie-Beukering hebben aangegeven zich aan te sluiten bij de vragen van VVD, FVD en JA21.
- PRO, D66, ChristenUnie, FVD en JA21 stellen vragen over de wijze waarop rechtsgelijkheid wordt geborgd en voorkomen wordt dat sanctiebeslissingen willekeurig zijn. U geeft aan dat de regering gekozen heeft voor een wettelijk kader dat van toepassing is op alle socialezekerheidswetten, met daarin ruimte voor de uitvoerder om te beoordelen tot welk gevolg dit leidt in een individueel geval. Hierbij is nagedacht over waar ruimte noodzakelijk is en waar rechtszekerheid, kenbaarheid en uniformiteit moeten prevaleren. Er is bijvoorbeeld een vast handhavingsinstrumentarium en een afwegingskader om de keuze voor een specifiek instrument in een specifiek geval te kunnen onderbouwen. Daarnaast vragen PRO, ChristenUnie, VVD en D66 naar de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. In reactie op deze vragen licht u toe dat UWV, de SVB, Divosa, de VNG en beroepsvereniging SAM bij de implementatie expliciet ingaan op de verandering die voor professionals optreedt. Ook geeft u aan dat de voorbereidingen voor de implementatie gestart zijn in maart 2026 en dat de uitvoering voor dit wetsvoorstel middelen heeft ontvangen.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid Eerste Kamer

Nummer: 1 Auteur: Vijlbrief, J.A. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 9-10-2026 09:02:12

MSZW akkoord.

- Verder wordt door VVD en JA21 gevraagd of het wetsvoorstel voldoende mogelijkheden biedt om misbruik aan te pakken. U geeft aan dat het wetsvoorstel erkent dat er meerdere redenen kunnen zijn voor het ontstaan van een onrechtmatigheid en dat passend gereageerd moet worden op de verschillende constateringen. Het afwegingskader biedt aanknopingspunten om te bepalen of een sanctie passend is en zo ja, welke sanctie (waarschuwing/boete/maatregel). In het wetsvoorstel zijn bovendien een aantal overtredingen opgenomen die in beginsel verwijtbaar zijn en waarvoor een boete/maatregel daarom de aangewezen reactie is. Ook heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid tot vervolging via het strafrecht, bijvoorbeeld bij ernstige misdragingen jegens ambtenaren of overtredingen met een benadelingsbedrag van meer dan € 50.000.
- VVD en FVD vragen tevens naar de empirische onderbouwing van de onevenredigheden in het huidige stelsel en de effectiviteit van de wijzigingen in het wetsvoorstel. U reageert dat de onevenredigheid blijkt uit diverse onderzoeken, waaronder van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur[1], jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep en jaarverslagen van UWV en de SVB. De effectiviteit van de wijzigingen blijkt eveneens uit meerdere onderzoeken en afstemming met de uitvoering, onder meer over hun praktijkervaringen.
- JA21 vraagt naar de uitvoering van de motie Mulder[2], die verzoekt om zware sancties op te leggen bij ernstige misdragingen. U geeft aan dat het uitgangspunt is dat op een gedraging van een betrokkene een sanctie kan volgen op het moment dat hier een rechtsgrond voor is en de sanctie gerechtvaardigd en evenredig is. Het wetsvoorstel biedt deze rechtsgrond bij misbruik van de sociale zekerheid. Het is echter noodzakelijk om ook in deze gevallen rekening te kunnen houden met aan de orde zijnde feiten en omstandigheden. Hiervan worden een aantal voorbeelden gegeven. Dit punt is ook ter sprake gekomen bij het Commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid d.d. 23 september 2026.
- JA21 vraagt naar de aangehouden motie Ceulemans[3] over de juridische onderbouwing waarom geen maatregel opgelegd kan worden als aangifte is gedaan wegens een ernstige misdraging jegens een ambtenaar. U licht toe dat het niet is toegestaan om wegens dezelfde gedraging meerdere bestraffende sancties op te leggen. De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat de maatregel in het huidige stelsel een punitief karakter heeft. Daarom moet reeds gekozen worden tussen een maatregel en strafrechtelijke vervolging. Met het wetsvoorstel blijft het mogelijk te kiezen tussen een korting op de uitkering of strafrechtelijke vervolging.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	Verzenden aan EK	
2	Nota naar aanleiding van het verslag	Verzenden aan EK	

[1] Frankowski, A., Uijl, H. den, Hendrikx, W., Frissen, P., & Huiting, M. (2021). *Tussen staat en menselijke maat.* Nederlandse School voor Openbaar Bestuur.
[2] Kamerstukken II, 2025/26, 36785, nr. 28
[3] Kamerstukken II, 2025/26, 36785, nr. 27.

3	Inbreng verslag vaste cie SZW	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum
24 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

MWP akkoord 9/10 [redacted] 1

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Datum
24 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
3

Aan Minister van SZW en Minister van WenP

nota

Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid Eerste Kamer

Aanleiding
Op 2 juli jl. is het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid aangenomen door de Tweede Kamer en doorgezonden aan de Eerste Kamer (EK). Op 29 september heeft de Eerste Kamer het verslag voor dit wetsvoorstel toegestuurd. Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd op de beantwoording.

Geadviseerd besluit
Indien u akkoord bent met de beantwoording wordt u geadviseerd de aanbiedingsbrief en de nota naar aanleiding van het verslag te ondertekenen en aan de Eerste Kamer te verzenden. Met het oog op de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2027 wordt de EK in de aanbiedingsbrief verzocht het wetsvoorstel spoedig te behandelen. Om dit mogelijk te maken is het van belang de procedurevergadering van 13 oktober te halen. Het verslag dient daarvoor uiterlijk 9 oktober in de Eerste Kamer te liggen.

2

Kernpunten

- De Eerste Kamer heeft 39 vragen gesteld over het wetsvoorstel. Er is inbreng ontvangen van PRO, VVD, D66, ChristenUnie, FVD en JA21. Het lid van de Fractie-Van-Gasteren en het lid van de Fractie-Beukering hebben aangegeven zich aan te sluiten bij de vragen van VVD, FVD en JA21.
- PRO, D66, ChristenUnie, FVD en JA21 stellen vragen over de wijze waarop rechtsgelijkheid wordt geborgd en voorkomen wordt dat sanctiebeslissingen willekeurig zijn. U geeft aan dat de regering gekozen heeft voor een wettelijk kader dat van toepassing is op alle socialezekerheidswetten, met daarin ruimte voor de uitvoerder om te beoordelen tot welk gevolg dit leidt in een individueel geval. Hierbij is nagedacht over waar ruimte noodzakelijk is en waar rechtszekerheid, kenbaarheid en uniformiteit moeten prevaleren. Er is bijvoorbeeld een vast handhavingsinstrumentarium en een afwegingskader om de keuze voor een specifiek instrument in een specifiek geval te kunnen onderbouwen. Daarnaast vragen PRO, ChristenUnie, VVD en D66 naar de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. In reactie op deze vragen licht u toe dat UWV, de SVB, Divosa, de VNG en beroepsvereniging SAM bij de implementatie expliciet ingaan op de verandering die voor professionals optreedt. Ook geeft u aan dat de voorbereidingen voor de implementatie gestart zijn in maart 2026 en dat de uitvoering voor dit wetsvoorstel middelen heeft ontvangen.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid Eerste Kamer

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 9-10-2026 10:27:59

MWP akkoord 9/10

Nummer: 2 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Free Hand Datum: Onbepaald

- Verder wordt door VVD en JA21 gevraagd of het wetsvoorstel voldoende mogelijkheden biedt om misbruik aan te pakken. U geeft aan dat het wetsvoorstel erkent dat er meerdere redenen kunnen zijn voor het ontstaan van een onrechtmatigheid en dat passend gereageerd moet worden op de verschillende constateringen. Het afwegingskader biedt aanknopingspunten om te bepalen of een sanctie passend is en zo ja, welke sanctie (waarschuwing/boete/maatregel). In het wetsvoorstel zijn bovendien een aantal overtredingen opgenomen die in beginsel verwijtbaar zijn en waarvoor een boete/maatregel daarom de aangewezen reactie is. Ook heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid tot vervolging via het strafrecht, bijvoorbeeld bij ernstige misdragingen jegens ambtenaren of overtredingen met een benadelingsbedrag van meer dan € 50.000.
- VVD en FVD vragen tevens naar de empirische onderbouwing van de onevenredigheden in het huidige stelsel en de effectiviteit van de wijzigingen in het wetsvoorstel. U reageert dat de onevenredigheid blijkt uit diverse onderzoeken, waaronder van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur[1], jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep en jaarverslagen van UWV en de SVB. De effectiviteit van de wijzigingen blijkt eveneens uit meerdere onderzoeken en afstemming met de uitvoering, onder meer over hun praktijkervaringen.
- JA21 vraagt naar de uitvoering van de motie Mulder[2], die verzoekt om zware sancties op te leggen bij ernstige misdragingen. U geeft aan dat het uitgangspunt is dat op een gedraging van een betrokkene een sanctie kan volgen op het moment dat hier een rechtsgrond voor is en de sanctie gerechtvaardigd en evenredig is. Het wetsvoorstel biedt deze rechtsgrond bij misbruik van de sociale zekerheid. Het is echter noodzakelijk om ook in deze gevallen rekening te kunnen houden met aan de orde zijnde feiten en omstandigheden. Hiervan worden een aantal voorbeelden gegeven. Dit punt is ook ter sprake gekomen bij het Commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid d.d. 23 september 2026.
- JA21 vraagt naar de aangehouden motie Ceulemans[3] over de juridische onderbouwing waarom geen maatregel opgelegd kan worden als aangifte is gedaan wegens een ernstige misdraging jegens een ambtenaar. U licht toe dat het niet is toegestaan om wegens dezelfde gedraging meerdere bestraffende sancties op te leggen. De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat de maatregel in het huidige stelsel een punitief karakter heeft. Daarom moet reeds gekozen worden tussen een maatregel en strafrechtelijke vervolging. Met het wetsvoorstel blijft het mogelijk te kiezen tussen een korting op de uitkering of strafrechtelijke vervolging.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Aanbiedingsbrief	Verzenden aan EK	
2	Nota naar aanleiding van het verslag	Verzenden aan EK	

[1] Frankowski, A., Uijl, H. den, Hendrikx, W., Frissen, P., & Huiting, M. (2021). *Tussen staat en menselijke maat.* Nederlandse School voor Openbaar Bestuur.
[2] Kamerstukken II, 2025/26, 36785, nr. 28
[3] Kamerstukken II, 2025/26, 36785, nr. 27.

3	Inbreng verslag vaste cie SZW	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum
24 september 2026

Onze referentie
2026-[redacted]